

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben na. noz nordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt -- kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, április 13.

„Alkalmatos emberek.“

Andrássy Gyula gróf Rozsnyónak egyhangulag megválasztott képviselője emlékezetes programbeszédében beismeri azt, hogy a szabadelvű pártban igen sok az „alkalmatos“ ember, aki a képviselői mandátum mellett tiz-husz, sőt több részvénytársaságnál; értékesíti *alkalmatos voltát*, a haza javára — persze.

A régi lomtárba került erkölcsökkel, a régi jó közmondások és értéküket vesztették. A régiek azt tartották, hogy; „*két urnak senki sem szolgálhat*“ és hogy — *mindenki azért szolgál amije nincsen.*“ Ma husz-huszonöt gazdája is van egy-egy képviselőnek és legőbbje azért szolgál, amije bőven van, holmi alkalmas szolgálatokért.

Ime itt a magyarázata annak a roppant nagy és drága liberális párti mandátum keresletnek, szemben a fölötté csekély kínálattal. Siettek az „alkalmatos emberek“ liberális párti mandátumot szerezni, hogy az új, a modern magasabb közéleti erkölcsstan szerint, bejuthassanak abba az Eldorádóba, ahol az emberek ugyiszólva munka- és fáradság nélkül *vagyont szerezhetnek* . . . Nagy állapot is az kérem, hogy olyan Morzsányi-féle *alkalmatos emberek*, negyvenötvenezer forintos proviziókat vágtak zsebre akkor, mikor a 8—10 ezer hold földdel bíró mágnás, ha a birtokán a becsületes munka után élő tisztjeit és cselédjeit kifizette,

legtöbnyire elmondhatta a zárószámadásnál, hogy *quod Petrus arat, Paulus devorat.* Mikor a közép- és kisbirtokost ezekválták az adóért, mikor a szegény államhivatalnok — aki egész életében befogva van, mint a komfortáblis ló — kenyérből is alig bír jól lakni. Mikor a kisiparos nem élhetvén meg a nagytőkével szédelő nagyipar által tönkre tett mesterségéből, *nihilistává züllik.* Mikor a mezei munkás tömegesen vándorol Amerikába. Szóval, mikor az ország hasonlítani kezd a *Jeruzsálem pusztulásához* és csak egy helynek, a pénzisten templomának a papjai boldogok; mert övék a *hatalom és a dicsőség.*

No de megtelt a pohár. Andrássy Gyula gróf rozsnyói programbeszéde annak a pohárnak a — *kicsordulása* volt. És azok a kicsordult cseppek milyen csodálatosan hatottak! A részvénytársaságoknak, a plutokráciának, a szegény emberek pénzét gyűjtő gyarmatainak igazgatóságaiban, *megjelent az inkompatibilitás kísértete*: sapiroznak kifelé belőlük a honatyák, nem azért — *ugymond* — mintha félnének a kísértettől; hanem mivel *alkalmatos voltukat* ezentúl és kizárólag *magasztos honatyai kötelmeik* betöltésének akarják szentelni.

De mily mérvben ébrednek a honatyák lelkiismerete, éppen olyan, vagy még nagyobb mérvben kezd szurkolni Bánffy Dezső báró, látván *alkalmatos gárdájának* illetén, a harang nyelvéhez hasonló ide-oda vergődését. „*Quid nunc?*“ és gondolt egyet magában. E gondolatot

a nála megszokott gyors elhatározás követte: *„revidálni kell az inkompatibilitási törvényt*; mert amenynyire törvénytelen lázítás a néppárttól követelni az egyházpolitikai törvények revízióját, éppen olyan jogos az én álláspontom: — *ugymond megkorrigálni az inkompatibilitási törvényt* akképen, hogy hű mamelukjaim zsiros fazekaiknál, mikből erőt és bátorságot meritenek a haza boldogítására irányzott és irányozandó nagy tetteim kivására, — továbbra is megmaradhassanak. És hogy megmaradni fognak abban egy perczig se kételkedjek senki se. Majd el fog mulni a vihar, megszületik az új törvény Bánffy báró *revíziójának* a csuda-születője: azon *okkázio*, melynek védszárnyai alatt, most a bankok és részvénytársaságok igazgatóságaiból kisapírozó honatyák — vissza sapirozni fognak a hagyományos zsirosfazekak közé . . . Az azonban mindenesetre nagy baja Bánffy bárónak, hogy — *„nulla calamitas sola“*, hogy most midőn zsenialitásának úgy is elég gondot ad óriás pártjában a kóralapotoknak szanalása: leghivebb basáit a provincián, Tarnóczyt és Klohot is szutyongatják a párttűt eléguletlenek . . . Nem volna csuda, ha Bánffy báró sok jó gondolata között, olyanfélét is *gondolna*, aminőt az a szegény sváb gondolhatott, aki felől azt mondta egy német közmondás, hogy: „*Auf den Dach sitzt ein Greis der sich nicht zu helfen weiss.*“

K—y.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A nagyhét Szevillában.

Irta: Bozóky Géza.

Európában két város van, mely különösen nagy fénytel és nagy ájtatossággal üli meg a nagy hetét. Az egyik Róma, az örök város, hová é napokban a vonatok zsúfolva érkeznek, s hol ilyenkor a fogadók tömve vannak és a Szent-Péter templomban tizezrenyi tömeges hullámanak fel s alá, a mészik Sevilla, mely nem vonz ugyan oly roppant tömeget falai közé, de bizonyos tekintetben még sokkal nagyobb fénytel ünnepli meg a nagyhetét mint Róma.

Sevillát az utazók nagyrésze azért szereti inkább felkeresni, mivel itt nincs olyan tolongás mint Rómában. Spanyolországba még nem hatott el annyira a modern élet, az egyháznak befolyása sokkal nagyobb, hatalmasabb, a *valóságos élet* nagyobb szerepet játszik mint Rómában, mely ma nemcsak a pápák székhelye, hanem egyszersmind az egyesült Olaszország fővárosa s nem csupán egyházi jelentősége van, hanem katonai és politikai is.

Azonkívül még egy körülmény van, mely meggátolja Rómában a nagy hét szertartásának zavartalan szemlélését s azt, hogy az ember teljesen átengedje magát a templomi ünnepeknek s ez azon roppant zaj és élénkség, melyet azon óriási nagy számú utazó okoz. ki, csak azért keresi fel a husvét hetében az örök

várost, mivel a művelt embertől ma már szinte elvárják, hogy elmondhassa magáról, hogy életében legalább egyszer töltött egy nagy hetet Rómában.

Spanyolország távolabb is esvén a világgforgalmi vasutaktól, nem keresi fel a nagy hétben csak egy pár száz angol és amerikai, s néhány francia utazó társaság, kiknek számára minden évben a nagyobb utazási vállalatok a nagy hétre rendeznek ilyen kirándulást Párisból.

A spanyol nem szeret utazni, de azért e hétre mégis felkerekedik s legalább egy-két napot tölt belőle Szevillában, hol oly fényes és ünnepélyes szertartásoknak tanuja, melyekhez foghatókat csak a közép korban rendeztek.

Feketevasárnapkor már minden vendéglő és *casas De huespedes* (penzió) el van foglalva Szevillában, különösen a »Plaza Nuevan« fekvők, mely egy gyönyörű pálmákkal tele ültetett tér a város közepén és legszebb pontján.

Maga a nép is nagyban készülődik a nagy hétre. Minden házat újra meszelnek, a »Patio« nevű kis belső udvart, hol a spanyol hűsölni szokott, tele rakják narancsfa cserepekkel, melyekre, minthogy ilyenkor már nincs rajta csümölcs, színes papír virágokat aggatnak. A sima koczka lapokkal kirakott udvart felmosás s a szobákat kitisztogatják. Nagy hét hétfőjén megkezdődnek a szertartások. Reggeltől este körmenetek járnak be a várost, kik pompásan feldíszített fából készült szobrokat hordoznak drága szőnyegekkel teleaggastott hordrudakon.

A fa szoborkészítés Spanyolországban különösen ki volt fejlődve a középkorban. Leginkább az üdvözítő és a Mária szobrai faragják ki nagy elő szeretettel és ügyességgel.

Legszebb mestermű e tekintetben a Burgos-i katedrálisban levő szobor, melynél hogy az életet mégjobban megközelítsék, az Üdvözítő fejét valóságos emberi haj borítja s oly fájdalmas tekintet tükröződik vissza az arczáról, hogy a szemlélőknek elfacsarodik a szíve, ha reá pillant.

A Sztizanya szobránál, Mária nagy hatalmát és dicsőségét azzal iparkodnak a szobrászok kifejezni, hogy valósággal túlhalmazzák azt gyöngyökkel és drága szövetekkel. Így a toledói vestnarista-ban levő Madonna szobor vállain ezeket érő gazdag kézi himzésű arany brokát szövetből készült köpeny van, mely csakugy ragyog a sok drágakőtől.

A templomok szinte vetekednek egymással, hogy minél szebb és művésziesebb szobrokkal birjanak, különösen nagy becsesel bírnak a még a mörök idejében készült s már egészen megfeketedett szobrok, melyektől nem válna meg a templom semmi kincsér sem. E ritka szobrok a nagy számú adományok folytán így elvannak halmozva ékszerekkel, arannyal, ezüsttel, hogy alig látszik belőlük valami.

A Confradiások (társulatok) melyek igen nagy számban vannak Szevillában s melyek még az inkvizíciók idejében támadtak, midőn még az emberek hogy külsőleg is kimutassák valóságukat, ilyen egyleteket alapítottak, a nagy hét folyama alatt minden nap rendeznek pro-

A kath. legényegylet.

De s s e w f f y Sándor csanádi püspök 30.000 forintot meghaladó költséggel házat vásárolt a kath. legényegylet részére Temesvárott a gyárvárosban.

E hirt nem akarjuk csak úgy futólag megemlíteni, hisz oly kévésszer van alkalmunk arról referálni, hogy az iparos polgárságot valami igazán derekas dolgot tett valaki.

Legényegylet? Mi az?

Több mint a névről sejtene az ember.

Sokszor bekopogtat hozzánk egy-egy »armer rajzender« kis batyuval a hátán, görcsös bottal kezében, piszkos, rongyos ruhában alamizsnát kérve. Dult arcza, elhanyagolt külseje mutatja csavargó, romlott életét, s szinte elfordulva dobunk neki egy két fillért, hogy hozzánk ne érjen, hogy ne érezzük a belőle kiáradó pálinka büzt.

Ez a csavargó iparosnak mondja magát, s csakugyan az, egy teljesen elzülött iparos. Mi vitte ennyire? Talán saját hibája, talán az, hogy sohasem érzett szeretetet, soha sem talált egy helyet, hol szabad idejét tisztességesen eltölthette volna. Fokokint sülyed idáig, sokszor meglehetett volna menteni, ha lett volna valaki, aki vállalkozik rá.

Szombat délután osztják a fizetést, hétfőre, sokszor már vasárnapra is csak az emléke marad meg, koresmára, testet lelket élő lumpolásra ment fel egy heti keserves keresmény. Mikor aztán újra kezdődik a munka, levert, kimerült a fejlődésben levő ifju segéd, ki egy vasárnapi »pihenő« napon sokszor több erőt pazarolt el éjjelezésével, mint egy heti rendes munkával, mely után pedig ugyancsak elkelve a pihenés. Mért van ez így? Talán saját hibájából, talán azért, mert sohasem talált egy kört, ahol erkölcsi értékét tudtára adták volna, s így nem tudja, nem érzi, mit veszít, ha ez értéket veszti el.

Vannak végre hál' Istennek olyanok is, akik teljesen korrekt ifjak, kik hivatásukhoz, egy leendő »polgár«-hoz méltó módon élnek és

cessiókat. Tagjaik hosszú gyászruhákba öltöznek, melyből még arcuk sem látszik ki, bejárják az egész várost zászlókkal s szobrokkal gyász zsolozsmákat zengedezve, melyet a kísérő nép utánna énekel.

Különösen a Confradia de la Tarde (Esti társulat) és a Confradia de la Madrugada (hajnali társaság) tűnik ki nagy pompájuk által. Az első este, az utóbbi kora reggel tartja körmeneteit. Mindeniknek gyönyörű zászlaik és szobraik vannak, melyek valóságos műreemek.

Nagyon mozgalmas és festői képet nyújt még a Calla des las sierpesen (kigyóutca) mely még a mórok idejében épült s sajátságos kanyargó utca, oka az, hogy a legnagyobb nyári melegben is legyen árnyékos hely az utcán, mivel a folytonos szegletek árnyékot vetnek mindig legalább egy oldalra. Ez az az utca, hol *Murillo* annyit bolyongott, hogy modelleket keressen képeihez. Ezen házak közt szaladgálnak azok a fekete hajju, kékszemű spanyol koldus gyermekek, kiket a festő oly remekül örökített meg százezreket érő vásznan.

A nagyheti szertartások főnapja nagypéntek.

Sajátságos látványt gyakorolnak a kath. egyház fenséges szomorú szertartásai itt e városban, mely alig változott valamit a középkor óta.

Legcsekélyebb fantáziával az V. Károly korában képzelheti magát vissza az emuer, ha ilyenkor felmegy az erkélyre s lenéz az alanta nyüsgő tömegre.

A spanyol nő öltözte, különösen a szegény osztályé, évszázadok óta alig változott valamit, de a fekete ruhába öltözött körmenetek tagjai, kik énekelve haladnak végig az utakon, elnyomják a netán modern ruházatokat. Külö-

szórakoznak. Mért tudnak megállni ezek? Talán saját nemesebb érzésük tartja fenn őket, talán oly szerencsések, hogy van egy körük, hol pihenhetnek, szórakozhatnak és tovább képezhetik magukat.

Azonban sajnos, elég nagy számmal vannak napjainkban a fent jelzett elzülött vagy az elzülés útjára tévedt iparos ifjak, kiknek romlását közönyösen nézünk nem szabad. Ezek a vallás és haza számára elvesztek, de minden felforgató törekvés számára kész zsákmányok lesznek. Ma nincs meg a »cché«, a műhely nem képez családot. Ha munkáját elvégezte az a 17—18 éves ifju, mehet amerre lába viszi, nem törődik vele senki s nem is nagyon vállalná, hogy törődjék, mert maga keresi kenyerét s nem akárcikre hallgat. Ezt a régi családias kört, mely kihalt a műhelyekből, van hivatva pótolni a kath. legényegylet.

Az iparos osztály tisztelt, nagyra tartott jó hírnevét megóvni, emelni célja az egyletnek.

Ezért örvendünk ez alapítványnak, ezért köszöni meg azt Wlassics miniszter is e szavakkal: (ez intézmény) hivatva van az iparos ifjuságot, vallás-erkölcsös képzésén felül, a hazafias érületben és a szakszerű ismeretekben erősíteni s ez által a magyar társadalom javára gazdag gyümölcsöket teremni.

Igen fontos kultur-tényező a kath. legényegylet, mert az »ifjuság a jövő.«

Szigetvári választás.

— Távirati tudósítás. —

Szigetvár, április 13.

Nincs semmi különös az egész dologban, csak egy olyan választás híret kaptuk ismét, ami a dicsőségös Bánffy kormány alatt nagyon közönséges dolog.

A csász. kir. ellenzékét segítette most a kormány diadalra, egy sokkal ártatlanabb némbert, míg ellenben az Ugronok szellemét szerető gyökerestől kiirtani. Ugronnak füstölögő beszéde csavarja a kormány orrát, szikrái pörkölik a szemét, — jó lesz kiirtani. B e ő t h y

nösen ha oly magas helyre megyünk mint a sevillei nagytemplom giraldája (harangtorony) honnan már a szem nem veheti ki elég tisztán az embereket, csupán a megbarnult kőházak tetőzeteit és templomok tornyai emelkednek ki, megaranyozva a délvidéki nap izzó sugaraitól. A tompa mély hangú harangok érez nyelvei, melyek husvétvasárnap oly élesen s vidáman fognak kongani, megnémulva állanak, csupán a magas góth ivezetű ablakon át csillámlik ki érczes fényük.

Ez a templom melynek 30 kápolnája és 82 oltára van, a megtestesült középkor. Nincs benne szem vakolat, egyetlen pad egyetlen szobor mely nem látta volna Fülöp Izabella Károly császár koronáztatását.

Hát még akkor milyen hangulat vesz rajtunk erőt, midőn az ötezer sippal bíró orgona hangja átzug a templomon a feltámadás délutánján s az ájtatos nép soraiból felhangzik az alleluja hangja. Az egész templom fényárban uszik a Monumento (szent sir) előtt áll az aranyos ruhába öltözött pap kezében az oltári szentséggel, mely vakítóan szórja sugarait drága köves tartójából. Csupa villogás az egész templom. A felszálló tömjén füst szétfoszolva a magas iven s az egy percze támadt némá csendben egyszerre csak áthatol a pap szava: **a Tantumergo.**

Megkondulnak a vén harangok, megcsendül az ezüst csengettyű s az egész nép térdre borul.

Ez a látvány meghatóbb és ünnepelesebb mint Rómában. Mért e jelenlevők mind csupa kath. hívők s nem bámész turisták kik énekeikbe lelkük melegt üntik s valódi áhitatszóljajkaikról.

Egyedül ezért a látványért érdemes eljönni Sevillebe a nagy hétre.

Akosok sem valók a parlamentbe, mert nagyon veszedelmesen csipkednek — szelid szavakkal, de mérges fullánkkal. Ab! az a Sima Ferencz oly goromba, de hát azt még eddig nem lehetett kiirtani.

Most jön Bartha Miklós. Kritikája éles, szarkasztikus, szókimondó, erős argumentáló — szóval nagyon veszedelmes férfiu s még hozzá ékesen is beszél.

Fellépett oly kerületben, ahol a kormány-párt még jövőbeli reményét is elvesztette. Egyik jelöltje ezeket vesztegetett ott el, de némely dolgok napfényre jöttek belőle s hamarosan lemondott. Másodszor ismét felszólították a jelöltségre, azonban számolt először és nem fogadta el a megtesteltetést.

Ekkor esett a kormány tekintete Olayra a Kossuth-párt egyik oszlopos, de mandátum nélkül maradt tagjára s mit volt mit tenni, a két rossz közül a kisebbiket választotta s a szigetvári kormány-párt fő matadorait megbízta, hogy Olay mellett foglaljanak állást. A farkas báránybőrbe bujt s így jutott be az akolba.

Mikor pedig ez sem vezetett eredményre, akkor aztán Olay érdekében is elővették a már ismert eszközöket, amelylyel falvakat lehet negligálni a szavazásnál, szavazókat elzárni, szétzavarni, visszautasítani stb. stb. Így történt aztán, hogy *Bartha Miklós vissza lépett a jelöltségtől az erőszakoskodás miatt s Olayt a szigetvári kerület orsz. gy. képviselőjévé egyhangulag megválasztották.*

Az oláhellenes tüntetés a kir. Táblán.

(Saját tudósítónktól.)

— Első nap. —

1893. augusztus havában folyt le Nagyváradon az a nagy arányú tüntetés a románok ellen, a melynek még ritkán volt párja. Összeverte a felbőszült tömeg a Pável püspök palotájának ablakait s a többi románok lakásait is iszonyuan összeroncolták.

Alig pár óra alatt a város különböző pontjain ablak nélkül állottak a románok lakásai.

A nagyváradai kir. törvényszék az elmúlt év augusztus havában négy napig tárgyalta az ügyet s a következő ítéletet hozta:

Elsőrendű vádlott Bertsey György és másodrendű vádlott Sas Ede a btkv. 176. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak bűntettében találtattak bűnösöknek és azért a 91. szakasz figyelembevételével hat hat havi börtönre ítéltettek. A btkv. 171. és 172. §-ának 2-ik pontja szerint minősülő izgatás vétségének vádjá alól felmentettek.

Féder Sámuel, Schneider János, Fráter Gyula, Gencz János, Klein Armin, Pál István, Szilágyi Lajos, Ekeri József vádlottak a btkv. 176. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak bűntette helyét annak vétségében találtattak vétkeseknek és azért egy—egy havi fogságra ítéltettek.

Fehér Dezső harmadrendű vádlott, mint-hogy e végtárgyalás folyamán ellene semmiféle terhelő körülmény vagy bizonyíték fel nem merült az ellene emelt vádak terhe és következményei alól felmentetett

Hasonlóképen fel lettek mentve Rieger József, Szuk István, Batári Gyula, Kutasi Lajos, Jég Lajos, Dévald Dezső, Kira István, Heiger Ferencz és Tóth György vádlottak; valamint Halász Lajos, id. Vidosics József, Vidosics Gyula és Fehérváry Dezső, a kik ellen a vádat már a kir. ügyész is elejtette.

Pipó János és Fülöp János vádlottak ellen — a kik időközben elhaltak — a további eljárást megszüntették.

Papp László, Klein József, Dergács Ká-

rolly, Kalinoczi Dezső, Schlesinger Adolf, Benedek János, Dobay Sándor, Ledig (Borsod) Miklós és Horváth János vádlottak ügyeinek elbírálását felfüggesztvén, új végtárgyalás kitűzését határozták el.

Az ügyet áttették a kir. Táblához, a hol egy kiváló tehetségű bírónak: Molnár Géza-nak osztották ki referálás végett.

Hónapok gondos figyelme, odaadással párosult szorgalma végre annyira vitte szenzációs bűnügyet, hogy kitűzheték tárgyalásra.

Tegnap kezdte meg a tábla egyik ötös tábácsa a nagyérdékű bűnpör tárgyalását.

A tanács a következő togból állott: elnök Ritók Zsigmond; előadó: Molnár Géza, szavazó bírák: Fráter Imre, Erdély Endre, Nagy Ferencz, jegyző Doboz György.

A nyilvános tárgyaláson a hírlapírók és 1—2 érdeklődő volt jelen.

Molnár Géza éles, jogászi bravourral terjesztette elő a tüntetés lefolyását; a vizsgálóbírósg által felvett jegyzőkönyveket és az első bíróság tárgyalását; a legapróbb részletekig előtárva nagyszámu tanuk egymással ellenkező vallomásait.

Sulyt helyezett arra, hogy a tanuk egy része igen aggályos.

Bertsey Györgyre nézve legterhelőbb a Szabó Gábor rendőrtisztviselő és Moldován rendőr vallomásai. De ezekkel szemben is más tanuk igazolják Bertsey állításait.

A tárgyalást nem végezheték be tegnap s ma reggel fél 9 órakor folytatják s mihamarabb meghozzák az ítéletet.

UJDONSAGOK.

Április 14. Városi pénzügyi bizottság közgyűlése a rosházán d. u. 3 órakor.

• 14. Városi árvaház igazgató választmánya d. u. órakor.

• 14. Az általános munkás betegsegélyző egyesület közgyűlése d. u. 3 órakor.

• 12. A nagyvárad keleti expedíció hazakerkezése.

* **Uj-Arad-nagy szülöttének.** A bibornok jubileumából az a törekvő kis német város is ki akarja venni részét, ahol a bibornok megpillantotta a világot. Mint tudósítónk jelenti a napokban tartják meg az uj-aradiak a közgyűlést, amelyen megállapítják, hogyan fognak részt venni a város nagy szülöttének jubileumán. A többi közt indítványozni fogják, hogy a város díszpolgárának válasszák meg azt, ki fényes pályafutásával, alkotásaival és érdemeivel dísz hozott szülőhelyére is.

* **Nagyszerda.** A mai nappal kezdődnek tulajdonképp azon fenséges szertartások, melyekkel a kath. egyház a nagyhetet megüli. A székesegyházban délután 3 órakor veszi kezdetét a Jeremiás próféta siralmainak eléneklése, melynek bús dallama oly megrázóan hat az emberi lélekre. A zsoltárok éneklése közben otlogatják el egymásután egy háromszegletű gyertyatartóra felerősített 12 sárga viaszgyertyát, melyek az Üdvözítőt egymásután elhagyó apostolokat jelképezik. Legvégül csupán a Megváltót jelképező gyertya marad égve s ezt zajtámasztás közben az oltár háta mögé viszik Jézus elfogatásának emlékére. A szertartások végén a „Miserere“-t adja elő a papnövédek énekara.

* **A Habsburgok ősenek szobra.** Az ausztriai főnemesség körében mozgalom indult meg, hogy Habsburg Rudolfnak, a Habsburg-dinasztia megalapítójának, Bécsben szobrot emeljenek.

* **Személyi hir.** Dr. Belopotoczký Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonok a húsvéti ünnepekre a tegnap esti gyorsvonattal Bécsből Nagyváradra érkezett s mint a bibornok vendége a püspöki rezidenciába szállt.

* **A polgármester választáshoz.** A különböző politikai pártok már felállították jelöltjeiket a jövő hónap elsején betöltendő polgármesteri állásra s bármiként óhajtották is, hogy a választás minél simábban, lehetőleg egyhangu lelkesedéssel menjen végbe, — a megjegyzés nem sikerült s még erős küzdelemre van kilátás. A szabadelvűpárt hivatalos jelöltje: dr. Buloyvszky József kir. ügyész, míg a 48-as párt Rác Mihály hely. polgármester mellett foglal állást. A szabadelvűpárt egy töredéke és a városi tisztviselők szintén Rác Mihály mellett tömörülnek. Illetékes körökből határozott értesülést nyertünk, hogy alaptalan az a híresztelés mintha a szabadelvűpárt jelölése folytán a városi tisztviselők félbeszakítottak volna minden mozgalmat, szervezkedést mert összes szavazattal bíró tisztviselők határozottan Rác Mihály megválasztása mellett sorakoztak s ki fognak tartani a választásoknál is.

* **Uj kath. körök.** A belügyminiszter a tegnapi hivatalos lap szerint a s a r o d i, o r o s h á z a i, p á r k á n y i kath. kör szabályait hagyta jóvá.

* **Báró Königswarder Herman üdvözlése.** Nagyvárad város már számtalanszor érezte br. Königswarder Herman nagybirtokos jótékonyágát. Ez indította Nagyvárad város tanácsát arra, hogy magyar bárói méltóságra emelése alkalmából üdvözölje a nemes szívű főurat! Nagyvárad város üdvözlete a következőleg hangzik:

Méltóságos Báró Ur!

Ő Felsője Cap-Martinban 1897. évi márczius 13-án kelt legmagasabb királyi kéziratával, Méltóságodnak s törvényes utódának a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozta. Ezen kitüntetés legfelsőbb elismerése azon kiváló érdemeknek, melyeket Méltóságod a szívéhez nőtt magyar haza, különösen Nagyvárad város szegényei s gyámoltalanjainak segélyezése körül szerzett.

Midőn tehát teljesen magunkénak vallhatjuk, tanácsunk örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Méltóságodat, a magyar főuri rendnek büszkeségét, — kinél mindig meghallgatásra talál a nyomor esdő szózata, a kinek humanus cselekedetei bizonyítják, hogy legszebb feladatának tekinti az árvák segélyezését s az inség enyhítését, akit Nagyvárad szegényei mindennapi imájukba foglalnak s áldva áldanak, — hervadhatlan érdemeiért a királyi kitüntetés alkalmából tisztelettel üdvözölje s jó kívánásait tolmácsolja.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1897. évi márczius 29-én tartott üléséből.

Rác Mihály,
polgármester helyettes.

* **Előkészületek a diák-kongresszusra.** Az országos diák-kongresszus fogadó és elszállásoló bizottsága felkéri a város közönségét, hogy tekintettel a kongresszus közelségére, mind azok, kik a kongresszus f. hó 21-én érkező tagjait vendégszállásra elfogadni kegyesek lesznek, sziveskedjenek ebbeli szándékukat legkésőbb e hó 18-áig alulírt bizottság elnökéhez vagy bármely joghallgató ismerősükhöz bejelenteni, hogy a bizottságnak legyen elég ideje a vendégek elhelyezéséről gondoskodni. A fogadó és elszállásoló bizottság nevében Bige Sándor elnök, Schweiger Jenő jegyző. Megemlékeztünk róla, hogy a diák-szövetség elnöksége tiszteltet dr. Sehlauch Lőrincz bibornoknál s megköszönte azon szives jóindulatot, hogy Ő Eminenciája elfogadta a kongresszus védnökségét. Ez alkalommal a bibornok, püspök 500 frtot volt kegyes adományozni a kongresszus céljaira.

* **Uj Ármentesítő csatorna.** Az idei év folyamán a megye területén több nagyobb szabású ármentesítési munkálatokat fognak végezni a folyó szabályozó társulatok. Így a lapunkban nem rég említett cséffai levezető csatornán kívül Konyár község határában készít

a Berettyó szabályozó társulat egy csatornát, mely nagy területű szántóföldet fog megszábadítani belvizeitől. E csatorna építése folytán az alsó nyirvidéki vízlecsapoló társulatnak a Kék-Kálló főcsatorna használatára vonatkozó joga kiterjesztett az új építendő új csatornára is.

* **Lábmosás az udvarnál.** Zöld csütörtökön a király szokás szerint 12 aggastyán és 12 öreg nő lábát mossza meg. A férfiak közt ezutal a legidősebb a 91 éves Szikora Jakab, a legfiatalabbak a 89 éves Sixt Emánuel és Schlager József; a nők közt a legidősebb a 92 éves Schlägelhofer AnnaMária és Schneider Rozália, a legfiatalabbak a 89 éves Schweinhammer Regina és Reichel Anna.

* **A gyermekek vallása és a házasfelek életkora.** Egyik állami anyakönyvi felügyelő fölvilágosítást kért a belügyminisztertől arra nézve, vajjon a születendő gyermekek vallására nézve megegyezésre léphetnek-e oly házasulók, akik tizennyolczadik életévüket még be nem töltötték? A miniszter legközelebb akként válaszolt erre a kérdésre, hogy az oly házasulók hajadonok, akik a 18-ik élet évét még nem töltötték be, szintén jogositva vannak a házasság megkötése előtt megegyezésre lépni a születendő gyermekek vallására nézve, mert az ily megegyezésre lépő házasulók életkora tekintetében sem az 1794: XXXII., sem az 1895: XLII. t. cz. nem állít korlátokat.

* **A nagyvárad helyőrség gyakorlatai.** Tegnap reggel három napig tartó katonai hadgyakorlatok vették kezdetüket Nagyvárad környékén, melyben a városunkban lévő összes helyőrség minden fegyverneme, a közös hadsereg, tűzérség, honvédség és huszárság egyenlően részt vesznek. A mintegy 2500 emberből álló hadcsapatok gyakorlatai Virányi Géza honvéd ezredes vezetése alatt folynak le. Tegnap Püspöki s Bihar közelében voltak gyakorlatok, mely után déltájban vidám zene szóval vonultak be a fáradt katonák. A bevonulás alatt egy kis baleset történt, a melynyiben egy bakának a fűteczán menetközben elült a fegyvere, melyben azonban szerencsére csak vaktöltés volt. De a szegény baka így is bizonyára fog kapni egy pár napi áristomot. — Az éles pukkanás különben meglehetősen ijedelmet okozott, mert mindenki valami öngyilkosságra gondolt.

* **A hegyi birtokosok panasza.** A nagyvárad hegybirtokosság legközelebb alakult hegyközséggé s ez alkalommal a hegyi választmányt is megalakította. A választmányba leginkább nagyvárad lakosokat és nagyobb szőlősgazdákat választottak be s egyetlen kisebb hegyi birtokos sincs a választmányban, noha tekintélyes számmal laknak ezek a nagyvárad hegyen. A polgármesteri hivatalhoz kérvényt adtak be, a melyben kifogásolják a választmány összeállítását, mert a szabályok előzetesen velük nem lettek közölve s így nem tájékozhatták magukat. Kifogásolják, a kerülő létszám szaporítását és fizetésemelését.

* **Áthelyezés.** A magyar királyi pénzügy miniszter Kocsis Zsigmond berettyó-ujfalusi adótitstet, saját kérelmére, hasonló minőségben Zilahra helyezte át.

* **A felekezetenküliek száma.** Hódmezővásárhelyen egyre szaporodik a nazarénusok, kik évek óta több száz főnyi gyülekezetet képeznek kevés kivétellel bejelentették már illetékes egyházukból való kilépésüket. A napokban pedig a szociálisták indítottak mozgalmat, hogy a rájuk nézve terhes egyházi adótól megszabaduljanak, melynek következménye, hogy tagnap az unitárius vallásra tértek át és csak ha a felekezethez tartoznak, lesznek felekezetenküliek. Ezt azért teszik, hogy öt évig az unitárius egyházhoz fizessék az adót, mert ott évenként csak 50 krt. kell fizetniük.

* **A diák-szövetség tanczestélye.** A magyar diák-szövetség nagyvárad oszdtálya az országos diák-kongresszus alkalmából folyó évi április hó 23-án pénteken, a Kereskedelmi Csarnok termeiben diák-szövetségi tanczestélyt tart. A rendező bizottság a következőkből áll:

Örley Dénes elnök, Puskás L. Béla vigalm. biz. elnök, ifj. Millye Gyula pépzügy. biz. elnök., Benkő Ernő ellenőr, Papp János pénztárnok, Podh-

raczky Rezső ellenőr, Bartha Dezső, Bartos Elemér, Beliczay Elek, Bige Sándor, Cserey Béla, Deasewffy László, Eleméry Ferencz, Flaskay Dezső, Gara Ákos, Géher Lambert, Hegyessy Pál, Hoffmann Károly, Jacobi Andor, Kolb Géza, Küttel Károly, Krüger Aladár, Lakatos József, Lukács Ödön, Maróczy János ifj., Miskovszky Jenő, Moldoványi Gyula, Némethy Ferencz, ifj. Örley Kálmán, Solti Lajos, Schweiger Jenő, Szepessy Orbán, Szkalák József, Thury László, Vargha Lajos. Belépő-díj: Személy-jegy 2 frt. Család-jegy 5 frt. Jegyek előre válthatók a Diákszövetség irodájában (Jogakadémia II-ik emelet) Kunz József és társa, Czillér Imre és társa, Róth M. utóda és ifj. Kohn Sámuel urak üzletében. Kezdeté este fél 9 órakor. — Különösen találjuk, hogy a három nap közül éppen pén-tekre tüzték ki a tánczestélyt.

* **A katonaság nagy menet gyakorlata.** Tegnap hajnalban, a nagyváradi 37-ik gyalogezred, a tüzerekkel és a huszárokkal nagyobb menet gyakorlatot tartott. Egészen Biharig masiroztak, ahol a két részre oszlott csapat, egy kis ütközetet rögtönzött. Délben, zeneszó mely lett visszavonultak. A gyakorlaton az egészségügyi jelen volt s a visszavonulás után kiadták a bakáknak a husvét szabadságot. Ma már a nagyobb rész, haza vonul a falujába.

* **A békési szocialisták.** Békésmegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy a mezei munkások sztrájk-szervezése ügyében felírja a belügyminiszterhez és felkéri, hogy gondoskodjék szükség esetén vagy munkásokról, vagy esetleg a munkásokat pótló katonaságról, mert a munkát, ha csak órákra is megszakítják, milliókra menő károk lesznek. Szeghalmon ezer, Füzes-Gyarmaton hétszáznál több szocialista munkást irtak össze.

* **Az állategészségügyi felügyelő értesítései.** A Nagy-Váradon nem rég felállított állategészségügyi kerületi felügyelőség főnöke, Málnássy felügyelő két köz érdekű átiratot intézett Nagyvárad város polgármester hivatalhoz. Az egyikben arra hívja fel a gazdaközönséget, hogy akiknek eladó tenyészállataik vannak, azokat nyilvántartás és esetleg eladás végett jelentsék be ő nála. Másik átiratában arra figyelmeztet, hogy a felügyelőséghez intézett beadványok bélyegkötelesek.

* **Tűz a sertésvásártéren.** Éjfél tájban rövid tartalmu harang kongás riasztotta fel az alvó emberiséget legédesebb álmából. A tüzvész a sertésvásártéren Pauer korcsmárosnál ütött ki, a csakhamar megjelenő tűzörségek azonban sikerült a tüzet némileg lokalizálni. A tűz oka még eddig kiderítve nincs.

* **A szinügyi bizottság ülése.** A szinügyi bizottság tagjait van szerencsém felhívni, hogy a f. hó 15-én d. u. 3 órakor a városháza termében tartandó ülésen megjeleni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1897. április 13. Tárgy: Leszkai András szinigazgatóval a szerződés megkötése. H o v á n y i Géza szinügyi bizottsági elnök.

* **Arverés a pályaudvaron.** A nagyváradi vasuti pályaudvaron folyó hó 26-án r e g g e l 9 ó r a k o r fogják elárverelni azokat a tárgyakat, melyeket az utasok a pályaudvaron vagy a vagonokban hátrahagytak. Az elárverezendő tárgyak a legkülönbözőbbek a dugóhuzótól a biciklig.

* **Zsebkendő-divat.** A divat legújabb szélsége, hogy a zsebkendőt a hölgyek ezentul ne hordják ott, hol a neve is mutatja, hanem dugják be a csuklónál a ruha ujjá alá úgy, hogy a kedvelt csipkerücsök módjára a kéz fejét félig eltakarja. MASHOVA tenni a zsebkendőt, az övbe dugni, vagy pláne a zsebbe, többé nem divatos. El kell ismerni, hogy különösen a finom esipkékből készült apró zsebkendőknél olyan helyet, hol jobban festenek, találni nem lehetne, de a zsebtolvajoknak is tetszeni fog az új divat, mert nekik a ruha ujjába dugott drága csipkekendő könnyű és alkalmas prédaként fognak kinálkozni.

* **Három század múlva** Lathrof George, a legújabb utopista próféta, egy angol képes lapban arról ír regényt, hogy milyen lesz az emberiség a 22. században. A regény hőse, aki 300 éves álomból, ébred, a világot ugyancsak meg-

változottnak találja. Persze farkasétvágya van a több százados koplalástól és így az a legelső dolga, hogy enni kérjen. Bemegy a vendéglőbe és beefsteakot kér, melyet azonnal elébe tálnak. A beefsteak kitűnő, de amikor azt kéri, hogy készíthették el olyan hamar, megtudja, hogy a tökéletesen marhahús izű és véres ételt, villamossegélyével mint növénytermelték. Ugyanezen uton növényi fogolypecsenyét és egyéb csodákat lehet produkálni. De szükség is volt rá, mert míg az emberek száma megszázszorozódott, az állatvilág kihalófélben van, úgy, hogy lovakat pl. már csak a menasztriákban lehet látni. A föld felülete mindenütt, hol csak víz nem borítja, egyetlen nagy zöldes kertté változott át. Minden hektár földre jut egy villamos készülék, melylyel tőknagyságu almákat, méterhosszu uborkákat, stb. lehet tenyészteni. Bornak pálinkának, sörnek, egy szóval a régi kártékoay italnak semmi nyoma, de azért vizet sem iszik az ember, hanem torkát pompás izű, alkoholmentes elixirrel locsolja, mely az erek lüktetését megifjítja. Az alkoholt pedig már csak gyógyszernek használják és a gonosztevők megbüntetésére, akiket büntetésük nagyságának megfelelő mennyiségű rum, konyak és egyéb pálinka elfogyasztására ítélnék. Az enyhébb bűnösöket egy pár üveg pezsgővel sujtják A villamoság uralkodik az egész földgömbön, az éjjelt nappallá változtatja, az ember izomerejét megtízszerezi és óriási munkára képesíti. A munkások folyton új csoportokban egymást fölvaltva, napi 4—6 órát dolgoznak, de maguk a gyárak és üzemek sohasem szünetelnek. A járművek száma ugy a földön, mint a vízen és a levegőben rendkívül megsaporodott. A kaucsukkal kirakott országutakon biciklik, triciklik, önműködő gépek és villamos elefántok suhannak tova, a levegőben kormányozható lég-hajók és röplőgépek járnak, a vasutak pedig egyszerűen vég nélküli láncot képesnek, a menetrend megszűnt és bármely pillanatban el lehet utazni, az északi és déli sarkot sem véve ki, a szélrózsa bármely irányába. Egy szóval a legújabb utopisztikus regény a legmerészebb álmokat is megvalósítja.

* **Jó hír** A nagysága kéri a mindenes leányt:

— Na, mi hirt kapott hazulról, Náni?

Náni sugárzó arccal felel:

— Jó hirt, kezét esókolom, Az öregapámnak megengedték, hogy a templom kapujánál kolduljon.

* **Körözés.** Egy híres nagyváradi csavargót köröznek országszerte, P a p Józsefnek hívják s a nagypiacztéren tanulta meg mesteriségét. Később Budapesten gyakorolta ezt s miután miután meglehetősen praksziszra tett szert, zsebmetsző köruttra indult. Most ismét körözik mert Pozsonyban valami nagyobb büntényt vitt véghez. Alacsony termetű szőke legény, mindössze husz éves. Bajuszt és szakállat nem visel.

* **Ujabb elfogatások.** Lapunk tegnapi számában említett libatolvaj banda, ma ismét öt darab dicső, kiérdemült taggal szaporodott. Ugy a rendőrség, valamint a csendőrség teljes erélyt fejt ki, hogy végre megakadályozza e hirhedt banda működését. A legújabbban kézrekerült jómadarakkal az elfogottak száma huszra kerekedett ki s legközelebb, már valamenynyien az ügyészség börtönében fogják átkozni azt a napot, a melyen tolvajokká lettek.

* **A kutyavilág vége.** A hegyközség szabályaiban ki van mondva, hogy a szőlőhegyen kutyákat, szárnyas háziállatokat nem szabad tartani. Ez az új intézkedés nagy ribilliót keltett a hegyi birtokosok egy részénél s panaszkukat kérvénybe foglalva beadták a polgármesteri hivatalhoz. A kérvényt igen tekintélyes gazdák is aláírták. A szigorú tilalom megváltoztatását kérik.

* **Sikkasztó eszmadia inas.** M o s Imre egy nagyváradi cipésznél inaszkodott. Tegnapelőtt elküldtek tőle egy uri emberhez cipőt. A furfangos inas, mindjárt az árát is kérte s a tulajdonos át is adott neki nyolcz forintot. De M o s Imre nem ment haza többet, megugrott az ekként felvett pénzzel együtt. A rendőrség azonban elfogta a gyerkőcöt, a ki holt részeg volt. Ugy lerészegedett a pénz egy részéből, hogy kihallgatni sem lehetett.

I R O D A L O M

— **Uj gazdasági szaklap.** A magyar mezőgazdasági irodalom, mely szaklapokban meglehetősen szegény, egy élénk s ügyesen szerkesztett újsággal szaporodott. Az új lap czime »M a g y a r G a z d a»; népszerű modorban irt gazdasági havi folyóirat kisbirtokosok, gazdatisztek, lelkészek, tanítók s általában a gazdaság kedvelők számára. Mint az első szám tartalma mutatja, a »Magyar Gazda» igen sokoldalú s csakis praktikus dolgokat ölel fel. Leginkább a kisgazdának van szánva, aki a mai gazdasági viszonyok mellett, fokozott mérvben van arra utalva, hogy földje termőképességét és kihasználási képességét emelje. Nyelve egyszerű, világos, cikkei rövidek, de velősek. A »Magyar Gazda» egyelőre havonként egyszer jelenik meg 16—24 oldal tartalommal. Előfizetési ára egész évre 2 frt, jelen évre 1 frt. — Megjelenik K a s s á n Vitéz A. könyvkereskedésében (Fő-utca 75.) Nyugodt lélekkel ajánljuk a közönség figyelmébe.

Görög-török háború.

— Legújabb táviratok. —

Hivatalosan ugyan még e perczig sem történt meg a hadüzenet a görögök és törökök között, de a háború azért már javában folyik s ha hitelt lehet adni a táviratoknak a görögök nem igen nagy szerencsével harcolnak. A hadüzenet megküldését minden órában várják. Annyi bizonyos, hogy mindkét fél megtette előkészületeit s csak a hivatalos értesítést várja, hogy teljes erejét kifejtsse. — A görögök lelkesedése nem lankad.

A török hadsereg nagyobb számu, de a görög vitézebb. Modern fegyverekkel mindketten rendelkeznek s így a háború kimenetele nagyon kétséges. — Görögország Franciaország segítségére számít.

Mai távirataink a következők:

Az eddigi ütközetek.

Konstantinápoly, április 13. (Saját tud. táv.) A mai török lapok nagy számu táviratot hoznak Ellassonából, de teljes hitelességükhöz sok kétség fér, mivel nagyon hiányosak s részben egymásnak ellentmondók. A Diskata melletti ütközetről a következőket írják: Az ütközetben **5000 görög vett részt, kik közül 2000 elesett.** A halottakat eltemették. A Gpilo melletti tegnap harczban a görögök **1000 embert veszítettek.** Szombat éjjel 4000 görög Kebuejuz mellett a törököket megtámadta, de ezek visszaverték a támadókat. Sok ember foglyul esett, kikkel azonban Edhen Pascha igen jól bánik. Három kémét is elfogtak. Az ütközetben a törökök legtöbbet az **elektromos lámpáknak köszönhetnek.** Diskata közelében 10.000 görög táborozik. A török csapatok még eddig nem lépték át a görög határt. Az ütközet még folyik.

Elvágott távirida sodronyok.

Athén, ápril. 13. (Saját tud. távirata.) A felkelők Grewena és Jamla közt a táviró sodronyokat szétvágták.

A békés nép élelmezése.

Athén, április 13. (Saját tud. távirata.) A beérkezett táviratok szerint biztosra vehető, hogy Battnios a szabadcsapatok kezébe került és hogy Grewenától 3 órányira tegnap csakugyan ütközet volt. Pontosabb hírek még hiányoznak. A krétai bizottság elnöke ma ideérkezett, hogy az európai nagyhatalmak ten-

gernagyjaival értekeztek avégből, hogy a békés népet mint élelmezzék. E tárgyban több kereskedő czéggel élénk sürgönyváltás folyik.

A szabadsapatok ügyessége.

Athén, ápril. 13. (Saját tud. távirata.) Assiu Bey ma panaszt tett Delyannis miniszterelnöknek, hogy a szabadsapatok kijátszották a határon a görögök figyelmét s átmentek a török határra. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy ennek ép ugy okai a törökök is, kik szintén nem vigyáztak eléggé.

A görögök lelkesedése.

Athén, ápril. 13. (Saját tud. távirata.) A tegnapi csatavesztésekről érkezett hírek nem lohasztották le a görögöket. Ma nagy tiltakozó menetek jártak be az utcákat. Le a törökkel kiáltások közben.

A görögök betörése.

Athén, ápril 13. (Saj. tud. táv.) Az Elaszszonában álló török hadsereg főparancsnoka, Edhem pasa jelentést küldött ide, melyben azt állítja, hogy a görög rendes csapatoktól támogatott fölkelő bandák hétfő reggel törtek be török területre és a Zorgia nyergéről nyomultak le a felső Visztricza völgyében levő és a határtól két órányira fekvő Krániába, ahol a hegycsúcson levő Baltinosz őrházát ágyugolyókkal elpusztították és a Kripti, Thonika és Strung őrházakat is elégették. Rendes görög csapatoknak a betörésben való részvételét nemcsak azzal konstatálták, hogy a betörők között görög egyenruhás katonákat is láttak s hogy a csapatot a görög hadseregben szokásos kürtjelekkel vezették, hanem azzal is, hogy fölkelőket a csatában tűzesség támogatta, holott tudvalevő, hogy a fölkelő bandák egyáltalában nem rendelkeznek ágyúval s hogy kürtöseik nincsenek. Edhem pasa azt jelenti továbbá, hogy a török csapatoknak sikerült a fölkelőket mindenütt visszaverni. A porta utasította Edhem pasát, hogy ezentul is csak a fölkelők visszaverésére szorítkozzék s hogy ne adjon a görögöknek jövőre sem okot a támadásra. A porta meghagyta továbbá Edhem pasának, hogy egyelőre ne lépje át a határt, hanem csak a betörő bandákat igyekezze onnan távol tartani. Abban az esetben, ha görög csapatok résztvesznek a támadásban, kérjen Edhem pasa újabb utasítást Konstantinápolyból.

A hadüzenet előtt.

London, április 13. (Saját tudósítók táv.) A Daily Chronicle athéni levelezője jelenti, hogy a görög királylal, Delyannis miniszterelnökkel és Scuzes külügyminiszterrel hosszabb beszélgetést folytatott. A hangulat a lehető legrosszabb és a helyzeten már csak a háboru kitörése változtathatna.

A Times lariszai forrásból értesül, hogy mára vagy legkésőbb holnapra a hadüzenet okvetlenül várható.

Ujabb francia csapatok.

Kanea, ápr. 13 (Saját tud. táv. Zemain Luis Francia ezredes két század katonát szállított partra. A Kissamo-Casteli kiürített erősséget fölkelők szállták meg.

Olaszok a görögök táborában.

Athén, ápr. 13. (Saját tud. táv.) Azok a görög fölkelők, akik Macedoniába kerültek, az egyenruhás nemzetközi önkényes csapatból valók, melybe az olaszok is beálltak Cipriani vezetésével.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

5.

— Ezt nem érdemlem Leonora! Haza kísértetek? Talán békében akarunk egymástól elválni.

A nap lement, estszürkület állott be a mezőn, az ut a kis városba hol Leonora lakott, mintegy negyed órányi volt.

— Nem jobb ha itt válunk el felelte a lány hidegen — adieu Ottó,

— Leonora soha sem hittem volna.

— Bárki ugy tett volna az én helyemen.

— Lehet de éppen tőled nem vártam.

— Sajnálom, hogy bennem csalatkoztál.

— És mihez fogsz most.

— Részvét is ébredsz benned? benned? hirdetni fogom magam a lapokban oklevelemnek majd csak hasznát veszem.

Mindketten sötét jövő eté nézünk nem esnek jól, ha tudnád, hogy a távolban egy kis csillag ragyog.

— Ah Ottó hagyd e költői gondolatokat, az idő nagyon prózai. Mit látsz a távolban?

Semmit csak szegénységet nélkülözést sokkal jobb ha magunk viseljük el az élet küzdelmeit magunk vesszük magunkra.

— Én nem ugy gondolom.

— Én ugy. Ugy látszik hogy kettőnk közt én vagyok az erősebb, azért tehát férfiasan akarom a csomót ketté vágni. A késlekedés egy lépéssel sem visz tovább bennünket. Jó éjt.

— Szerencsés utat Leonora. Ah! hogy ilyen végének kell lenni.

A leány kezét szoroson kulcsolta át, kérve könyörögve nézett arcára, legalább egy jó szót várt egy mosolyt, vagy valamit ami legalább is egy kis reményt hagy számára vagy a mi jobb lett volna mint a hideg számítás a hideg ész melyre Leonora hallgatott, egy köny cseppet, csak egy köny cseppet, mely azt adta volna tudtául, hogy néki is fáj az elválás.

— Édesem! — susogta-még most is ugy szeretlek mint akkor az első este ott a lomb alatt.

A leány reszketett. Azon az estén boldog volt, soha sem lesz olyan boldog életében. De nem csak a szerelem tette őt akkor boldoggá hanem az a gondolat is, hogy czélját elérte, hogy gazdag lesz nagyon gazdag, ez tette őt boldoggá s talán első sorban.

— Elmúlt! — szólt hidegen kezét gyorsan visszarántá, felfogta ruhája uszályát s gyorsan az utra tért, mely a városba vezetett.

II

Egyik mellékutczán volt a ház, hol Asseleyn Leonora kisasszony lakott atyjával és testvérvével. Kisvárosi ház, alacsony rosszul fedett tető, zöldre festett kis ablakok, melyek mögött sárgás fehér függöny csüngött, melynek rojtja nagyon is kék volt. Az ajtó bevan támasztva a szolgáló biztosan nincs itthon — ez ajtó otromba zöldre festett — a vörös kövel kirakott folyosóra vezetett, melynek falai hanyagul voltak meszelve Leonora önkénytelenül összeborzadt, mikor a házba lépett, e nyárspolgáriás környezett mindegy rossz hangulatot sőt undort keltett benne, azonban az utóbbi hónapokban mióta el volt jegyezve nem igen törődött vele annyira eltelt a gondolattal, hogy még csak rövid ideig tart. Majd aztán elmegy innen más körben, mely az ő személyének tisztelével van telve.

A falun levő petroleum lámpa nagyon füstölt, bántotta finom szagló érzékét. A szemközti levő ajtón fiatal ember jött ki nagy nehezen két mankóra támaszkodva.

— Ah Prada! — szólt gunyos bár nem egészen ellenséges hangon — már itthon?

— Amint látod, volt a rövid felelet.

— Nézd csak, te eléred nem látod a lámpa befüstöli a falat?

— Hadd füstölje!

— Na természetes, leendő Vaelbeke ő nagyságának az mindegy, nem tesz semmit a szegény penzionált-Asseleyn hadnagy pedig hadd fizessen.

Leonora bosszusan csavarta lejjebb a lámpát, aztán jobbról inkább szegényesen mint egyszerűen butorozott szobába lépett.

A padló nagyjában barnára volt festve; a fél szobát színe hagyott szakadozott szőnyeg borította be a székek valamikor zöld színű szövettel voltak bevonva, most inkább szürkék. Az asztal is nagyon öregnek látszott, szintelen terítő volt rajta. Egyedül a szekrényről mondhatta volna valaki hogy új, de az is össze volt karczolva. Csuf olaj nyomású képek fügtek a falon, mely sok helyütt szétszagattott tapetával volt fődve. Olesó virág vázákban papirból készült virágok diszelegtek keretül szolgálva az ébresztő órának, mely a kémény kürtöt elfödő fekete fából készült szekrényen függött. A tükör háta már porladozott rááján az aranyozás kopott hiányos, a rosszul égő alacsony lámpa a folyosó lámpáján akart tul tenni a füstölgésben.

Minden szegénységről beszélt, nemcsak, hanem gondatlan hanyagságról is. Ez este annyira feltűnt Leonorának a körülötte levő dolgok kopott volta, hogy soha sem volt olyan nyomott hangulatban.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Obolenszky lovag.

Bécs, ápr. 13. (Saj. tud. táv.) Obolenszky lovagot, ki az összeesküvés tagjának mondotta magát, felségáruslásért felelősségre vonják.

Draskovits gróf nem párbajozik.

Pozsony, ápr. 13. (Saj. tud. táv.) Áhír, hogy Draskovits gróf és a rágalmozott Gebauer kárpitos párbajoztak volna. Az ügy tisztí becületbiróság elé kerül, most Draskovits, ki tartalékos huszárkapitány, kijelentette, hogy ő bocsánatot kér. Draskovits kardbojta veszélyben van.

KÖZGAZDASÁG.

Kedvezmény az erőtakarmányok szállítására.

Felhívás Biharmegye gazdaközönységéhez.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur a gazdaközönség érdekét előmozdítani óhajtván, f. évi 4913. sz. rendeletével a m. kir. államvasutak és a pécs-barcsi vasutak bármelyik állomásáról magyarországi állomásokra — az alább felsorolt állomások kivételével — teljes kocsi-rakományokban kizárólag állattenyésztéssel foglalkozó gazdák részére, illetve mezőgazdasági czélokra teherárúként szállítandó erőtakarmányok és pedig korpa, olajpogácsa, árpadara, kukoricadara és malomkonkoly után kedvezményes vasuti viteldíjat állapított meg. Nevezetesen utasította az államvasutak igazgatóságát, hogy koci és fuvarlevelenként legalább 10,000 kgr. feladása s illetve ezen súly mennyiségért való díjfizetés mellett a m. kir. államvasutak összes vonalain (a helyi érdekű vasutak kivételével) és a pécs-barcsi vasuton a helyi árudíjzabásszerű 1 külön díjzabásnak 20%-kal rövidített díjtételei rovatolás útján alkalmaztassanak. Az alább felsorolt átmeneti állomásokra helyben és átmenetileg, — valamint az összes budapesti és kőbányai állomásokra helyben rendelt küldemények ezen kedvezményből ki vannak zárva, illetve az utóbbiaknál az oda feladott, vagy onnan érkező szállítmányok kedvezményben nem részesülnek, míg az előbbieknél a kedvezménytől akkor is elesnek, ha csak érintik is ezen állomások. Ezen állomások a következők:

Beszkid, illetve L a w o c z n e, Boszna-Bród helyben és átmenetileg, Bród, Csáca, Csáktornya, Daberlin, Fiume, Gyanat-falva, Ibolics, Bruck Lm., Körösmező, Lajta Szt.-Miklós, Lajta-Ujfalu, Marchegg, Mező-Laborez, Orló, Orsova, Predeál, Szakolca, Verczi-Orova, Vidrány, Vlaropassz, Valocz, Zágráb, Zaprésicz, Zanir, Zimony, Zwardon helyben és átmenetileg.

Budapest Angyalföld helyben, Budapest déli vasut, Budapest dunaparti t. p. u., Budapest, Fe-

renczváros marhavásár, Budapest fővárház, Budapest főv. közraktárak, Budapest, Józsefváros, Budapest Kelenföld, Budapest kiterő, Budapest közp. vásárcsarnok, Budapest, Lipótváros, Budapest, nyugati p. u. Ó-Buda Filatorigát helyben.)

Ezen díjkezdmény csak olyan küldemények után fog alkalmaztatni, ha egyesületünk elnöke vagy helyettese egy igazolvánnyal bizonyítja, miszerint az tényleg mezőgazdasági célokra lesz felhasználva.

Ennélfogva felhívjuk mindazon gazdálkodókat, kik a fent megnevezett erőtakarmányok szállításánál ezen megállapított díjkezdményt igénybe venni óhajtják, igazolványok nyeresévéget forduljanak egyesületünk elnökségéhez.

Megjegyezzük végül, hogy ezen igazolványt a feladás alkalmával a fuvarlevélhez kell csatolni.

Nagyvárad 1897 Ápr. 12.

Szabó József

Biharmegyei gazdasági egyesület elnöke.

Sertés-zárlat alól feloldott és sertés zárlat alá helyezett község. A sertés zárlat alatt levő községek egyre gyérülnek Biharmegyében. Ujabban Szén-Miklós község lett feloldva, azonban egy másik nagy községet, Nagy-Szalontát ismét zár alá helyezték mert egy tőle nem messze fekvő pusztán a vész kiütött. Mindent elkövetnek, hogy már egyszer vége szakadjon e veszedelmes rém dühöngésének.

Angol agrárprogram. A gazdák nemzeti szövetsége, mely Angliában a mezőgazdasági viszonyok javításán fáradozik és eddig is nem jelentéktelen eredményeket ért el, kidolgozta parlamenti programját. Ebből kiemeljük azt, hogy a papirosbuzával üzött játék káros hatásának kitüntetésére egy királyi bizottságnak kiküldését kéri. E mellett, habár a föld adóját nem régen tetemesen lezártították, szükségesnek jelentik ki a gazdáknak a helyi adózás, község, és egyéb pótlékok nyomása alól való fölszabadítását. Azon földkirtokosoknak, a kik uradalmukat kicsi birtokokra akarják osztani adjon az állam kedvező föltételek mellett megfelelő összeget az épületek és egyéb beruházásokra; elagott munkásoknak nyugalmidiját. Törvényes intézkedéseket követelnek továbbá úgy az élelmi szerek hamisítása ellen, valamint arra nézve, hogy a bérlőknek lehetővé tétessék az általuk birt földet előnyös módon megszerzeni. Az angol parlamentnek több mint kétszáz tagja van, a kik magukat a gazdák kívánságainak támogatására kötelezték, s ezt a kormány is megígérte. Így el lehetünk rá készülvén, hogy a fenti program egyes pontjai mielőbb megvalósulnak. Mi pedig a sokkal régebben formulázott agrárkövetelések hangoztatásával a merkantill többséggel szemben nem tudunk zöld ágra vergődni, mintha nekünk a mezőgazdaság érdeke kevésbé lenne fontos mint az iparos és kereskedő Angliának.

A budapesti malmok. Mult évben lépett életbe az örlési forgalomnak megszorítása, a melytől az industrializmus profétái »az ország legfontosabb iparágnak« vagyis inkább a budapesti nagy malomvállalatnak megsemmisülését várták. Igazában véve csak jóslták, abban a reményben, hogy ez az intéző körök, a melyek a dolgokban tekinteni nem tudnak, vagy nem akarnak, vissza fogja riasztani a mezőgazdaság és a kisebb vidéki malmok érdekében álló intézkedés keresztülvitelétől. Ez azonban most az egyszer nem következett be s az eredmény azt mutatja, hogy a fővárosi nagy részvényes malmok 1896-ban egynek kivételével, melyet elemi csapás ért, mind nyereséggel dolgoztak. Ez a nyereség nem igen nagy ugyan, de azért nem megvetendő s az első budapesti malomnál, a mely egyéb iránt nem volt a legelső, a tőke 21.61%-ig emelkedett. A Hengermalom két akkora osztalékot fizetett, mint 1895-ben. Nem bukott tehát meg egyetlen egy sem és ha az osztalékok némileg leszállanak, az a fejlődő verseny mellett csak természetes és éppen nem volna megokolva, hogy a fővárosi malmok, melyek a befektetett tőkét már úgy is visszafizették, ezen a címen a privilégiumokat továbbra is megkapják.

Terménytőzsde.

Budapest, ápr. 13.

B u z a ősze bácskai	7.40
» ősze, északi	6.72
» október-novemberre, bácskai	6.85
» okt.-nov.-re északi	3.30
R o z s ősze bácskai	10.25
R o z s ősze, északi	7.42
T e n g e r i, okt.-nov.-re, bácskai	6.83
» okt.-nov.-re, északi	6.07
R e p c z e október-novemberre, bácskai	3.32
» okt.-nov.-re, északi	10.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. április. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.30
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államtvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.25
Törvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.25
Osztrák járdék papírban	100.80
Osztrák járdék ezüstben	100.80
Osztrák járdék aranyban	123.—
Osztrák korona járdék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	384.50
Osztrák hitelintézeti részvény	348.80
Osztrák-magyar államvasúti részvény	338.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márká	58.60
London vista	119.50
Páris vista	47.57
20 márkás arany	11.72

Szerkesztői posta.

D. A. Helyben. A beküldött három vers közül egyre se lehet mondani, hogy nagyon rossz, de mértékünket viszont egyik sem üti meg. A szerzőnek van eszméje is, van érzése is, de technikája még nincs, melylyel kellemes, hatásos kifejezést tudjon adni gondolatainak. Pedig, hogy a költészetnél, de minden művészetnél mily nagy szerepet játszik a forma, — azt hiszem, szerzőnek nem kell ezt magyaráznom. Egy kis gyakorlat, egy kis műgond s akkor talán egészen elsajátítja a költészet »mesterségét« az »ars poeticát«, mely ez egyben áll: úgy meghatni, megindítani az olvasót egy eszme egy hangulat kifejezésével amennyire bennünket, magunkat áthatott az. Eszméje hangulata minden embernek van, hanem átönteni azt másba... ez a mesterség, ez a művészet s erre a szerző még nem képes. Bátorításul a »Visszhangok a multból« című versét közölhetnők, ha különösen az utolsó stróphának rimét kijavítaná. Hogy a helyes írásra is gondot jordítson a szerző, azt talán fölösleges meg okolnom; Sand George-nak sem volt előnye, akárhogy irt is, hogy nem tudott helyesen írni.

F. N. Helyben. Az ujabban beküldött dolgozat egyszerű átdolgozása az olvasókönyvben levő mesének, minden eredetiség nélkül.

Sz. Helyben. Cíkkét megkaptuk, egyiknek sorát is ejtjük; a másik nagyon általános.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Értesítés!

„A menyasszonyhoz“

A mostanában szokásos szenzatiós hirdetéseket mellőzve, melyeknek nagy része a közönség félrevezetésére szolgál, sokat ígérni, keveset adni.

Van szerencsém a t. vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy a mostani időszakra

Vászon, divat-kelme üzletben

lévő néhány cikkre, különösen b. figyelmét felhívni, u. m:

Nap-és esőernyők

nagy választékban.

Fiu és leányka kész kis ruhákat legújabb kivitelben.

Agyterítők, függönyök, szőnyegek. elegáns kiállítású férfi, fehér és színes elejü nyári

ingek, gallérok, kézelők, szép és olcsó nyakkendők, harisnyák, nyári keztyűk stb.

És e szakmába vágó cikkeket a legjutányosabb árakban és kitünő minőségben t. pártfogásába ajánlani.

127 1-6

BECZKAY LAJOS.

Legszebb

husvétii tojások

és

Bonbonieurek

legizletesebb kiállításban

Diósy Ödön

csemege-kereskedésében,

Nagyvárad, Olasz Fő-utcza, a különlegességi tőzsde mellett.

Ugyanitt kiváló finom csukorkák és csemege csokoládék kaphatók. 128-1-3

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utcza.

Elvállal és pontosan teljesít, úgy helybeli mint vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket

mérsékelt árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott **husvétii cukor és selyem-, plüs-, atlasz-disztojások 3 irtól 10 irtig kaphatók.** 106-7-10

Hirdetmény.

A Nagyváradon alapítandó: »Biharmegyei Korona-takarék és hitelszövetkezet,« részjegyeire (hetenkinti befizetés **Egy korona**) aláírásokat elfogad a

Biharmegyei takarékpénztár,

95 10-0

Kossuth Lajos utca.

Csak május 31-ig tart.

Csak május 31-éig tart a hatóságilag engedélyezett végeladás.

Hol?

Hol?

STERN LAJOS

üzletében.

Aki minden vásárlásnál legalább 40 százalékot szándékszik megtakarítani úgy saját érdekében áll szükségletét nállam fedezni u. m.

férfi, női és gyermek czipókben

kalapok, ingek

valamint mindennemű

férfi divat árukban rendkívül leszállított árak mellett beszerezhető.

107-4-20

A n. érdemű közönség b. figyelmét a hatóságilag engedélyezett végeladásra tisztelettel felhívja:

Stern Lajos,
Nagyvárad, Bémer-tér.

Ezen üzlet-helyiség július 1-től kiadó

Ajánlja arany ezüst ékszerraktárát arany-, ezüst-, nikel zseb- és különféle fali, inga, ébresztő és valódi schweiczi óráit. Vesz zálogházból kikerült arany és ezüst tárgyakat, zálogjegyeket a legmagassabb árért.

Weisz Ignácz és fia utóda

órák és ékszerész

Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.

Nagyvárosok mintájára berendezett órák és aranyműves műhelyemben a legkomplikáltabb munkák a leggyorsabban legjobban és legolcsóbban készíttetnek.

93-6-10

Egyedüli raktár NOBLES & HOARE angol kocsilack-gyárnak.**BERKES BERTALAN** kizárólagos festék és lack-kereskedése
Nagyvárad, Zöldfa-utca 33.

ajánlja világos kenczéit (firnis) legfinomabb gyorsan száradó saját készítményű olajfestéket, mindennemű angol kocsilackjait, valamint copál, damár, vas- és bőrlackot, nemkülönben összes legjobb gyártmányu borostyán szoba-lackot, enyvek, schellak és mindennemű ecsetek nagy választékban, pontos kiszolgálás és legolcsóbb árban.

Van szerencsém továbbá a t. vevőközönségnek becses figyelmét felkérni

100 5-20

saját gyártmányu spiritus borostyán-lackjaimra,

a mely az eddigi összes gyártmányt gyors száradása, szép fénye és tartósága által fölülmulja, a melyet kezeim közt levő, az ország minden részéből érkező rendelmények és bizonyítványokkal bizonyíthatok.

Vidéki rendelmények postán vagy vaspályán pontosan és hibátlanul teljesíttetnek.

Egyedüli raktára zürichi parket-fényezésnek.

A legjobb tisztító-szerek.

Salon garnitúrák 55 forinttól feljebb

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Kossuth-utczán* (Biharmegyei takarékpénztárral szemben) a mai modern kornak megfelelő

98-5-20

**BUTOR ÜZLETET
TÓTH és TONK**

cég alatt nyitottunk, hol mindennemű száraz anyagból készült

fa, kárpitos, vas, valamint konyha-butorokat

raktáron tartunk. — Asztalos és kárpitos-műhelyünket melyet saját felügyeletünk alatt vezetünk, ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. — Nagy raktárt tartunk mindenféle butorokból; továbbá szállodai, vendéglői, kávéházi berendezéseket a legolcsóbb árban szállítunk és pontosan fogantositunk — Javításokat és csomagolást elvállalunk a legolcsóbb árban.

Becsés megrendelését kérve, kérjük raktárunkat megtekinteni, s maradunk kiváló tisztelettel:

TÓTH JÓZSEF,
asztalos.

Két tanuló felvétetik.

TONK EMIL,
kárpitos.

Diványok legjobb kivitelben 15 forinttól feljebb

Lőszőr matracok 14 frttól feljebb

Afrik matracok 5 forinttól feljebb

Telefon.

Kiárusítás!

Van szerencsém tisztelt vevőim és a n. é. [közönség szíves tudomására hozni, hogy Nagyváradon legnagyobb kész női és leány felöltő raktáromat mig a készlet tart tetemesen leszállított árban kiárusítom. Egyideileg ajánlom dúsan berendezett raktáromat legújabb szines és fekete ruhakelmék, selymek, díszek és mindenemü kellékekben továbbá leghíresebb gyártmányu vászonzon chiffon és asztalneműimet nemkülönböztetve eső és napernyőimet eredeti gyári árban valamint szőnyeg függönyök, női és férfi fehérneműt, csipke és szallagokat verseny nélküli olcsó árakban.

A n. é. közönség szíves pártfogásáért esedezve, ígérem, hogy elvemhez hűen mindenkor törekedni fogok pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által azt kiérdemelni.

Tisztelettel

FLEGMAN ARMIN,
Nagyvárad, Zöldfa-u. elején.

114 6-10